

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2002-2003

9 APRIL 2003

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering teneinde een tolk te kunnen benoemen voor de burgerlijke partij van een proces over feiten die strafbaar zijn met criminele straffen

(Ingediend door
mevrouw Nathalie de T' Serclaes c.s.)

TOELICHTING

In het Belgisch stellig recht bepaalt artikel 332 van het Wetboek van strafvordering dat de beschuldigde en de getuige in een zaak die voor het hof van assisen berecht wordt, door een tolk moeten worden bijgestaan indien zij de taal van de rechtspleging voor dat rechtscollege niet kennen. Niet-naleving van die bepaling leidt tot nietigheid.

Dit voorstel strekt ertoe aan de verplichting om een tolk te benoemen, een gelijklopende mogelijkheid toe te voegen voor de burgerlijke partij die de taal van de rechtspleging voor het hof van assisen niet kent, zodat alle partijen een billijk geding krijgen.

Het strekt er ook toe diezelfde billijkheid te waarborgen bij de onderzoeksgerechten. Artikel 332 beperkt zich immers tot het hof van assisen, dat een feitengerecht is.

Gezien de recente ontwikkelingen van het strafgeding moet het gerecht attent worden gemaakt op de gewettigde verwachtingen van de burgerlijke partijen.

Daarom bepaalt het voorstel dat wanneer voor de raadkamer en voor de kamer van inbeschuldigingstel-

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2002-2003

9 AVRIL 2003

Proposition de loi modifiant le Code d'instruction criminelle en vue d'insérer la possibilité de nommer un interprète pour la partie civile d'un procès relatif à des faits susceptibles d'être punis d'une peine criminelle

(Déposée par
Mme Nathalie de T' Serclaes et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

En droit positif belge, l'article 332 du Code d'instruction criminelle prévoit que l'accusé et le témoin d'une affaire jugée par la cour d'assises doivent être assistés d'un interprète s'ils ne connaissent pas la langue de la procédure suivie devant cette juridiction. Il s'agit d'une obligation à peine de nullité.

La présente proposition vise à ajouter à cette obligation de nommer un interprète, une faculté semblable accordée à la partie civile qui ne connaît pas la langue de la procédure suivie devant la cour d'assises afin d'assurer un procès équitable à toutes les parties.

Elle vise également à assurer cette équité au niveau des juridictions d'instruction. L'article 332 se limite en effet à la cour d'assises elle-même, juridiction de fond.

Il s'agit dans le cadre de l'évolution récente du procès pénal de rendre la justice attentive aux attentes légitimes des parties civiles.

À cet effet, la proposition prévoit que lorsque, devant la chambre du conseil ainsi que devant la

ling de rechtspleging geregeld wordt van een zaak handelend over feiten waarop een criminele straf staat, de burgerlijke partij het recht heeft te vragen door een tolk te worden bijgestaan. De indieners hebben de mogelijkheid verkozen boven de verplichting op straffe van nietigheid, aangezien niet alle burgerlijke partijen bij het proces aanwezig zijn. Het is dus niet nodig overbodige kosten te veroorzaken.

Tevens strekt het voorstel ertoe artikel 333 van het Wetboek van strafvordering betreffende de rechten van de doofstomme beschuldigde voor het hof van assisen te wijzigen. De noodzaak om krachtens dat artikel rekening te houden met de specifieke handicap van de beschuldigde, brengt met zich dat de burgerlijke partij met een soortgelijke handicap op gelijke voet moet worden behandeld.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Artikel 127 handelt over de rechtspleging voor de raadkamer.

De indieners van het voorstel hebben ervoor gekozen het recht op de bijstand van een tolk, waarvan de kosten ten laste komen van de Schatkist, te beperken tot de burgerlijke partijen in criminele zaken.

Dat recht is echter niet gekoppeld aan de vordering van de procureur des Konings. Wanneer deze laatste tot een buitenvervolginstelling of tot vervolging van de misdaad voor de correctionele rechtbank beslist, kan de burgerlijke partij de hulp van een tolk krijgen, aangezien de wet zegt dat ze die hulp geniet «indien het feit van die aard is dat het strafbaar is met criminele straffen en het aanleiding kan geven tot de toepassing van artikel 133 van het Wetboek van strafvordering».

Op basis van de vordering van de procureur des Konings kan men niet vooruitlopen op de beslissing die de raadkamer zal nemen. Ze kan immers de buitenvervolginstelling of de vervolging voor de correctionele rechtbank uitspreken, maar kan ook oordelen dat de zaak onder de bevoegdheid van het hof van assisen valt en ze overeenkomstig artikel 133 van het Wetboek van strafvordering uit handen geven aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

Artikel 3

De burgerlijke partij in een zaak betreffende een feit dat strafbaar is met criminele straffen, krijgt hetzelfde recht in het raam van de rechtspleging voor de kamer van inbeschuldigingstelling, of ze nu gediend is met toepassing van artikel 133 — de raadkamer heeft de zaak uit handen gegeven aan de kamer van inbeschuldigingstelling omdat het gaat om een

chambre des mises en accusation, une affaire pouvant être punie de peines criminelles fait l'objet d'un règlement de procédure, la partie civile a le droit de demander d'être assistée d'un interprète. Les auteurs de la proposition ont opté pour la faculté plutôt que l'obligation sous peine de nullité car toutes les parties civiles n'assistent pas au procès. Il est, dès lors, inutile d'engendrer des frais inutiles.

La proposition vise également à modifier l'article 333 du Code d'instruction criminelle relatif aux droits de l'accusé sourd-muet devant la cour d'assises. En effet, la nécessité de tenir compte de la spécificité de l'handicap de l'accusé dans le cadre de l'application de cet article implique d'établir une égalité avec la partie civile qui serait atteinte d'un handicap similaire.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

L'article 127 concerne la procédure devant la chambre du conseil.

Les auteurs de la proposition ont opté pour limiter le droit d'obtenir l'aide d'un interprète dont les frais seront à charge du Trésor, aux parties civiles des affaires criminelles.

Cependant, ce droit ne sera pas lié au réquisitoire du procureur du Roi. Ainsi, si ce dernier conclut à un non-lieu ou à une correctionnalisation du crime, la partie civile pourra obtenir l'aide d'un interprète puisque la loi prévoit qu'elle bénéficie de cette aide «si le fait est de nature à être puni de peines criminelles et est susceptible de donner lieu à l'application de l'article 133 du Code d'instruction criminelle».

En effet, il est impossible de préjuger sur base du réquisitoire du procureur du Roi de la décision qui sera prise par la chambre du conseil. Cette dernière peut prononcer le non-lieu ou la correctionnalisation mais peut également juger que l'affaire relève de la cour d'assises et se dessaisir au profit de la chambre des mises en accusation, conformément à l'article 133 du Code d'instruction criminelle.

Article 3

Dans le cadre de la procédure devant la chambre des mises en accusation, qu'elle soit saisie suite à l'application de l'article 133 — dessaisissement de la chambre du conseil au profit de la chambre des mises en accusation pour un fait de nature à être puni de peines criminelles — ou suite à l'application de l'article 135, § 1er, — appel interjeté par les parties

feit dat strafbaar is met criminele straffen — of met de toepassing van artikel 135, § 1, — de burgerlijke partijen hebben hoger beroep ingesteld tegen een beschikking van buitenvervolginstelling of van vervolging voor de correctionele rechtbank uitgesproken door de raadkamer. Ook hier loopt men immers niet vooruit op de beslissing die de kamer van inbeschuldigingstelling zal nemen.

Artikel 4

Artikel 332 wordt gewijzigd om een burgerlijke partij van een zaak die door het hof van assisen wordt berecht, de mogelijkheid te bieden de benoeming van een tolk te vragen, wanneer ze de taal van de rechtspleging niet kent.

Artikel 5

Artikel 333 geeft de doofstomme burgerlijke partij het recht zich door een tolk te laten bijstaan, zoals dat het geval is voor de verdachte en de getuige die in een identieke situatie verkeren.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 127 van het Wetboek van strafvordering, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1967, wordt tussen het zevende en het achtste lid het volgende lid ingevoegd:

«Indien het feit van die aard is dat het strafbaar is met criminele straffen en het aanleiding kan geven tot de toepassing van artikel 133 van het Wetboek van strafvordering, kan de burgerlijke partij die niet dezelfde taal of hetzelfde idioom spreekt als de verdachte of als één van hen, de voorzitter van de raadkamer vragen een tolk de benoemen, die ten minste eenentwintig jaar oud is en die de eed moet afleggen dat

civiles contre une ordonnance de non-lieu ou de correctionnalisation prononcée par la chambre du conseil —, le même droit est donné à la partie civile d'une affaire concernant un fait de nature à être puni de peines criminelles. En effet, à nouveau, on ne préjuge pas de la décision qui sera prise par la chambre des mises en accusation.

Article 4

L'article 332 est modifié afin de donner la faculté à la partie civile d'une affaire jugée devant la cour d'assises de demander la nomination d'un interprète lorsqu'elle ne connaît pas la langue de la procédure.

Article 5

L'article 333 donne à la partie civile sourde-muette le droit d'être assistée d'un interprète au même titre que le prévenu et le témoin se trouvant dans la situation identique.

Nathalie de T' SERCLAES.
François ROELANTS du VIVIER.
Jean-Pierre MALMENDIER.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 127 du Code d'instruction criminelle, modifié par la loi du 10 juillet 1967, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 7 et 8:

«Si le fait est de nature à être puni de peines criminelles et est susceptible de donner lieu à l'application de l'article 133, la partie civile ne parlant pas la même langue ou le même idiome que l'inculpé ou l'un d'eux, peut demander au président de la chambre du conseil de nommer un interprète âgé de vingt et un ans au moins qui prêtera serment de traduire fidèlement les discours à transmettre entre ceux qui parlent des

hij trouw het gezegde zal vertalen, dat moet worden overgebracht aan degenen die een verschillende taal spreken. De kosten voor de tolk komen ten laste van de Schatkist.»

Art. 3

In artikel 223, derde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 19 augustus 1920 en gewijzigd bij de wet van 16 februari 1961, worden de woorden «en vragen te worden bijgestaan door een tolk» ingevoegd tussen de woorden «zich laten vertegenwoordigen» en de woorden «met inachtneming van de regels».

Art. 4

In artikel 332 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 2000, wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd:

«Indien de burgerlijke partij in dezelfde toestand verkeert, kan zij de voorzitter vragen een tolk te benoemen die voldoet aan de voorwaarden waarvan sprake is in het vorige lid. De kosten voor de tolk komen ten laste van de Schatkist.»

Art. 5

Artikel 333 van hetzelfde Wetboek wordt gewijzigd als volgt:

A) Het eerste lid wordt vervangen als volgt: «Indien de beschuldigde of de burgerlijke partij doofstom zijn en niet kunnen schrijven, benoemt de voorzitter ambtshalve tot hun tolk de persoon die het meest gewoon is met hen om te gaan.»;

B) In het vierde lid worden de woorden «, aan de burgerlijke partij» ingevoegd tussen de woorden «aan de beschuldigde» en de woorden «of de getuige».

13 maart 2003.

langages différents. Les frais de l'interprète sont à charge du Trésor.»

Art. 3

À l'article 223, alinéa 3, du même Code, remplacé par la loi du 19 août 1920 et modifié par la loi du 16 février 1961, les mots «et demander à être assistés d'un interprète» sont insérés entre les mots «se faire représenter» et les mots «suivant les règles».

Art. 4

Dans l'article 332 du même Code, modifié par la loi du 30 juin 2000, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

«La partie civile se trouvant dans les mêmes conditions peut demander au président de nommer un interprète remplissant les conditions prévues à l'alinéa précédent. Les frais de l'interprète sont à charge du Trésor.»

Art. 5

À l'article 333 du même Code sont apportées les modifications suivantes:

A) à l'alinéa 1er, les mots «ou la partie civile» sont insérés entre les mots «l'accusé» et le mot «est»;

B) à l'alinéa 4, les mots «, à la partie civile» sont insérés entre les mots «à l'accusé» et les mots «ou au témoin».

13 mars 2003.

Nathalie de T' SERCLAES.
François ROELANTS du VIVIER.
Jean-Pierre MALMENDIER.